

TREBALL DE SÍNTESI: ELS ORÍGENS DE CATALUNYA

PROGRAMA

	Primer dia	Segon dia	Tercer dia
MATÍ	Monestirs fundacionals I	Sant Joan medieval	El Molí Petit, tecnologia medieval
TARDA	Monestirs fundacionals II	Construint monestirs	Tornada al centre escolar

DADES TÈCNIQUES

NIVELL: A partir de 1r d'ESO.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT: Estudi dels monestirs fundacionals, de la vila medieval i actual de Sant Joan de les Abadesses i del funcionament d'un molí fariner, el Molí Petit.

LOCALITZACIÓ: Ripoll i Sant Joan de les Abadesses.

OBJECTIUS

- Estudiar els orígens històrics i socials de la Catalunya vella.
- Entendre els orígens històrics del monestir de Santa Maria de Ripoll.
- Entendre els orígens històrics del monestir de Sant Joan.
- Identificar les principals característiques dels estils gòtic, romànic i barroc.
- Reconèixer característiques, obres, escultures,... presents als monestirs.
- Entendre els orígens de la vila de Sant Joan de les Abadesses.
- Interpretar l'estructuració i les característiques de les viles medievals.
- Deduir l'evolució socioeconòmica de la vila.
- Identificar les diferents parts d'un molí fariner i entendre el funcionament.
- Relacionar el molí fariner amb les feines del camp.
- Calcular paràmetres físics relacionats amb el funcionament del molí fariner per poder valorar el seu funcionament.

METODOLOGIA

TREBALL PREVI: Per realitzar el treball de camp, cal que els alumnes realitzin un treball previ a l'aula. A l'última pàgina d'aquest document hi ha una relació de conceptes i habilitats que cal treballar i una proposta d'activitats.

TREBALL DE CAMP: Durant les 3 jornades els alumnes realitzaran les activitats als diferents llocs corresponents.

TREBALL POSTERIOR: Amb les dades i resultats obtinguts durant l'estada, els alumnes haurien de realitzar un treball o bé una exposició oral davant els companys i professors.

DURADA

3 jornades

MATERIAL

Cada alumne/a ha de portar

- Llapis o bolígraf

- Carpeta/suport per escriure

APORTACIONS A LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES

C. EN EL CONEIXEMENT I LA INTERACCIÓ AMB EL MÓN FÍSIC

- Participar de forma activa en la presa de decisions en assumptes individuals i col·lectius i adquirir el sentit de responsabilitat compartida envers el patrimoni cultural.
- Percebre, comprendre, representar i interpretar l'espai real per situar-s'hi i desplaçar-s'hi utilitzant croquis, plànols, mapes i d'altres representacions cartogràfiques.
- Participar de forma activa en la presa de decisions en assumptes individuals i col·lectius i adquirir el sentit de responsabilitat compartida envers el patrimoni cultural, exercint una ciutadania responsable compromesa en les comunitats de pertinença.

C. SOCIAL I CIUTADANA

- Treball en grup: cooperació en les estratègies emprades per la resolució de les activitats.
- Expressar les idees pròpies i escoltar les alienes en les conclusions.
- Anàlisi de problemes, fonamentar opinions i actuacions favorables.

C. LINGÜÍSTICA I AUDIOVISUAL

- Utilitzar un llenguatge específic per designar els elements relacionats amb els diferents estils arquitectònics.
- Definir, descriure i argumentar a partir de les observacions realitzades les característiques dels monestirs i la vila medieval i l'actual.
- Aprofundir en la interpretació i la comprensió de la realitat.
- Utilitzar un llenguatge específic per designar els diferents elements de la vila de Sant Joan de les Abadesses.
- Elaborar el discurs propi de les ciències socials a partir de les competències lingüístiques (descripció, explicació, justificació interpretació i argumentació), per donar sentit a la informació i construir coneixement.
- Descriure els fets i fenòmens relacionats amb l'època medieval, saber-los explicar, exposar i definir.
- Descodificar i utilitzar diferents tipus de llenguatges (icònics, simbòlics, etc) per comprendre i interpretar les característiques dels elements religiosos i de la vila.

C. ARTÍSTICA I CULTURAL

- Valorar les manifestacions artístiques històriques i contemporànies per desenvolupar el sentit estètic i la capacitat d'emocionar-se.
- Desenvolupar una actitud activa en relació a la conservació i preservació del patrimoni cultural, contribuint a donar-lo a conèixer.

C. MATEMÀTICA

- Utilitzar tècniques de representació geomètrica per descriure, raonar i projectar formes dels objectes i els espais (com la planta del monestir).
- Utilitzar amb propietat instruments i tècniques per mesurar, calcular i dibuixar.
- Plantejar-se preguntes per desenvolupar un pensament complex, crític, creatiu i amb capacitat de presentar alternatives.

C. D'APRENDRE A APRENDRE

- Plantejar-se preguntes per desenvolupar un pensament crític, creatiu i amb capacitat de presentar alternatives.
- Treballar en equip.
- Disposar d'habilitats per tal d'obtenir informació i transformar-la en coneixement propi.
- Relacionar fets i conceptes per tal de generar-ne de nous.
- Fer-se preguntes sobre el que succeeix, imaginar respostes.

C. D'AUTONOMIA I INICIATIVA PERSONAL

- Configurar la pròpia identitat personal, social i cultural, amb els referents culturals i històrics del seu entorn.
- Presa de decisions en resoldre les qüestions plantejades.
- Contrastar pensaments divergents.
- Posar-se en contacte amb universos de coneixement variats, per tal de replantejar-se idees prèvies.

CONTINGUTS CURRICULARS PER MATÈRIES

CIÈNCIES SOCIALS, GEOGRAFIA I HISTÒRIA

- Lectura i interpretació d'esquemes i imatges de diferents característiques i suports.
- Situació en el temps i en l'espai dels fets històrics rellevants, aplicant la periodització convencional.
- Reconeixement dels elements bàsics que caracteritzen els estils artístics a l'època medieval i moderna, per mitjà de l'observació directa i indirecta, i interpretació d'obres significatives de l'àmbit català dins el seu context cultural.

TREBALL DE SÍNTESI: ELS ORÍGENS DE CATALUNYA

- Identificació dels trets bàsics de la societat, l'economia i els poders polítics a l'època feudal, incidint en els elements referits a la desigualtat legal dels estaments socials.
- Identificació dels trets bàsics del procés de formació dels comtats catalans.
- Anàlisi del paper de l'Església en la cultura i la mentalitat medievals.
- Anàlisi de l'evolució històrica local: poblament i ritmes d'urbanització al llarg de la història.
- Localització de les principals concentracions i buits demogràfics, identificant els factors naturals i humans que expliquen la distribució de la població.
- Anàlisi dels canvis socioeconòmics a la Baixa Edat Mitjana, incidint especialment en l'auge de la vida urbana i del comerç i en els conflictes al món rural.
- Obtenció i processament d'informació a partir de l'observació directa i indirecta de paisatges propers i llunyans.
- Valoració de la necessitat de protegir i difondre el patrimoni cultural com a herència cultural dels grups humans i manifestació de riquesa i diversitat.

EDUCACIÓ VISUAL I PLÀSTICA

- Exploració dels significats de les formes i les imatges segons el seu context expressiu, referencial i simbòlic.
- Anàlisi d'obres d'art del patrimoni cultural tot situant-les en el context social i territorial d'on provenen.
- Coneixement i utilització de les terminologies específiques.
- Identificació i comparació de temàtiques, estils i tendències de les arts visuals valorant, respectant i gaudint del patrimoni històric i cultural.
- Ús d'instruments i tècniques diverses per dibuixar, mesurar i calcular.
- Reconeixement i valoració del paper de les obres d'art com a font d'informació sobre la vida i el pensament de les societats històriques, tot reflexionant sobre els seus aspectes formals i narratius.
- Anàlisi de la via romana com una obra del patrimoni cultural, tot situant-la en el context social i territorial i detectant similituds i diferències respecte a altres societats i cultures.

MATEMÀTIQUES

- Utilització de les proporcions per a resoldre problemes d'escales.
- Representació plana d'objectes tridimensionals en la resolució de problemes d'àrees i volums.
- Relació entre unitats i conversió entre unitats d'un mateix sistema en la resolució de problemes.
- Desenvolupament d'estratègies de càlcul mental i d'estimació de resultats de càlculs, i comparació amb els resultats obtinguts a través dels càlculs precisos.
- Relació entre angles, longituds i àrees de figures semblants de dues dimensions.
- Relació entre longituds i àrees, i entre àrees i volums de figures.
- Selecció i ús del tipus d'unitat per a cada situació de mesura.
- Relació entre unitats i conversió entre unitats d'un mateix sistema en la resolució de problemes.

TREBALL PREVI

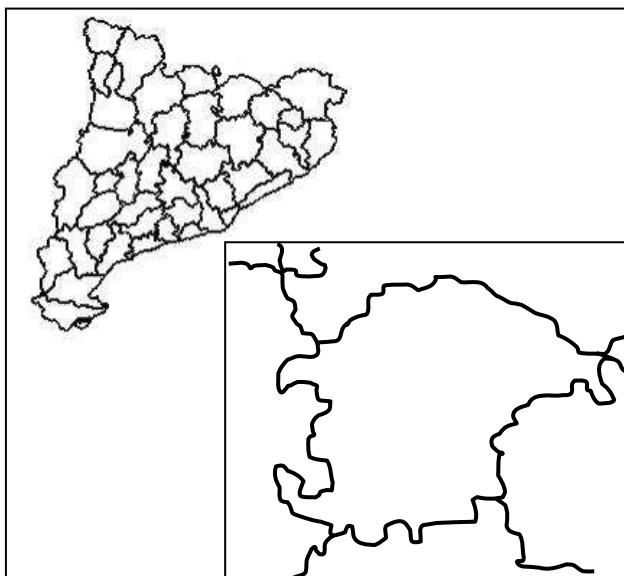
CONCEPTES	HABILITATS
<ul style="list-style-type: none">- L'Edat Mitjana a Catalunya: el feudalisme, l'església, personatges importants (Guifré, el Pilós, Bernat de Tallaferro, Abat Oliba,...)- Romànic, gòtic i barroc.- Els monestirs: parts que els conformen i característiques generals.- Les viles medievals.- Activitat econòmica els segles XIV-XVIII (canonaires, comerciants, fargaires, ferrers...) i a finals del s. XIX i començaments del XX (fàbriques tèxtils, colònies industrials...): què feien, on s'instal·laven i per què,...- Molí fariner: estructura, funcionament...	<ul style="list-style-type: none">- Interpretació de mapes, plànols, esquemes i dibuixos a escala.- Dibuixar a escala elements de la realitat.- Càlcul de longituds, superfícies, volums diversos i cabals.- Treball amb diferents unitats i canvis d'unitats.

TREBALL DE SÍNTESI: ELS ORÍGENS DE CATALUNYA

Situació: On anem?

- Situa el Ripollès al mapa de Catalunya.
- Situa, en el mapa del Ripollès els següents topònims:

- El Ter i el Freser
- Ripoll (la capital), Planoles, Camprodon, Sant Joan de les Abadesses, Queralbs i Campdevàrol.
- La vall de Camprodon i la vall de Ribes.
- Serralades: Pirineu, serra Cavallera i serra de Montgrony.
- Comarques veïnes: Osona, la Garrotxa, la Cerdanya i el Berguedà.
- França.

Activitat 1. Durant els segles IX-X, a la **Catalunya Vella** es van fundar una gran quantitat de monestirs.

1.1. Busca 5 d'aquests monestirs que van ser fundats durant els segles IX-X i situa'ls al mapa de Catalunya.

1.2. Per quina/es causa/es hi va haver la necessitat de fundar monestirs?

1.3. Quines funcions tenien els monestirs a nivell cultural, socioeconòmic, polític i religiós?

Activitat 2. Al monestir de Sant Joan de les Abadesses hi trobem elements **romànics** i **gòtics**.

2.1. Elabora una taula comparativa dels dos estils arquitectònics. Fes-ho a partir d'una imatge (dibuix o fotografia) dels següents elements:

Arc, columna, capitell, volta del sostre, absis, planta, finestres i contraforts

-Per realitzar les activitats del crèdit de síntesi serà necessari que portis aquesta taula durant l'estada-

2.2. Busca una escultura d'un Crist romànic i un de gòtic i, comparant-los, anota'n les diferències. Fes el mateix amb una Mare de Déu romànica i una de gòtica.

Activitat 3. El **cabal** és un dels paràmetres més importants a tenir en compte quan es vol fer l'estudi d'un riu.

3.1. Busca la definició de cabal.

3.2. A l'esquema de sota hi ha 2 seccions de 2 rius diferents. Si sabem que:

Cabal(Q) = velocitat x secció(S) i S = amplada x profunditat, calcula quina $Amplada_1$ i quina $Profunditat_2$ han de tenir les dues seccions per què els 2 rius tinguin un cabal de $3m^3/s$.

